

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA TEŠANJ
OPĆINSKI NAČELNIK**

Broj: 02-40-3-696/20

Datum: 27.04.2020. godine

**INFORMACIJA
O IZVRŠENOM DEMINIRANJU, TRAJNOM OBILJEŽAVANJU
MINSKIH POLJA I UKLANJANJU NUS-A U 2019 .GODINI NA PODRUČJU
OPĆINE TEŠANJ**

1. DEMINIRANJE I TRAJNO OBILJEŽAVANJE MINSKIH POLJA

Zakonska regulativa i nadležnosti

Deminiranje u BiH je regulisano kroz Zakon o deminiranju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj: 5/02), kao i kroz standarde i procedure koje su proizašle iz nadležnosti utvrđene Zakonom o deminiranju. Poslovi deminiranja, u smislu ovog Zakona, su poslovi od značaja za sigurnost Bosne i Hercegovine, zaštite okoliša i zdravlja ljudi, a nadležnosti za osiguranje uslova za izvršenje dugoročnog zadatka deminiranja odnose se na vlasti Bosne i Hercegovine i vlasti entiteta. Na nivou Bosne i Hercegovine formirana je Komisija za deminiranje u Bosni i Hercegovini, kao i Centar za uklanjanje mina u BiH (u daljem tekstu: BHMAC).

Nadležnosti i odgovornosti civilne zaštite u deminiranju u Federaciji BiH regulisano je Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u FBiH ("Službene novine F BiH", broj: 39/03, 22/06 i 43/10) koji je usklađen sa Zakonom o deminiranju u BiH.

Polazna osnova za realizaciju zadataka iz oblasti deminiranja bio je Plan deminiranja - Lista prioriteta deminiranja na području Zeničko - dobojskog kantona za 2019. godinu, koju je usvojila Kantonalna uprava civilne zaštite na osnovu općinskih/gradskih planova za deminiranje sa utvrđenim prioritetima i uz tijesnu saradnju sa Regionalnim uredom BHMAC-a u Tuzli.

Tokom 2019. godine provodile su se aktivnosti na novoj „Općoj procjeni miniranosti u BiH”, pa tako i na području općine Tešanj. Okončanjem ovoga posla doći će se do stvarno dostignutih rezultata i općoj slici kada su u pitanju sumnjive površine na području same općine.

Zahvaljujući primjeni nove metode deminiranja **Land release – vraćanje površine**, stvaraju se uslovi za ubrzanje procesa deminiranja. Naime, pored dosadašnjih standardnih metoda deminiranja (**čišćenje i tehničko izviđanje**) ova nova metoda predstavlja osnovni koncept u budućem rješavanju minskog problema u BiH. Ovim pristupom se tehničko izviđanje i čišćenje provodi na efikasniji način. Bitna razlika u ovom pristupu, u odnosu na do sada korišteni, je prebacivanje težišta u rješavanju problema na netehničke metode izviđanja. Proces vraćanja površine zasniva se na prikupljanju i analizi svih informacija o miniranosti, pri čemu treba uzeti u obzir sve relevantne informacije vezane za šire područje, kao što su način ratovanja, tok ratnih dejstava, najčešće korištene mine, uobičajeni način postavljanja mina i sl. Zbog toga se kod primjene procesa vraćanja površine određuje šire područje, koje se sa stanovišta problema miniranosti može tretirati kao logična cjelina – MSP. To područje obuhvata jednu ili više minski ugroženih zajednica.

Sve relevantne činjenice govore da se samo uz primjenu ove nove metode može ubrzati proces deminiranja i dostići rezultati koji su planirani u novom dokumentu „Strategija protuminskog djelovanja BiH za period 2018.–2025.”. Ovim dokumentom je planirano da do 2025. godine se potpuno eliminišu sumnjive površine I i II kategorije.

Aktivnost generalnog izviđanja na terenu je provedena od strane BH MAC-a u saradnji sa Službom civilne zaštite u prvom kvartalu 2019. godine, a obuhvatalo je 7 ugroženih zajednica (Kalošević, Mrkotić, Orašje Planje, Džemilić Planje, Raduša, Mekiš i Karadaglije). Aktivnost na izradi MSP za cijelo područje općine je u završnoj fazi realizacije i za očekivati je da bude završeno do aprila 2020. godine.

Prema Planu protivminskog djelovanja općine Tešanj iz 2011. godine ukupna sumnjiva površina iznosila je 3.089.500 m² i bilo je ugroženo 10 zajednica. U periodu od 1999. godine (počelo sistemsko deminiranje na području općine) zaključno sa 2019. godinom ukupno je deminirano 46 projekata sa ukupno 1.476.015 m² (uključena i 4 projekta kasetne municije površine 193.164 m²) u ukupnom iznosu sredstava od 2.744.387,07 KM, od kojih je općina uložila 128.883,97 KM dok se ostalo odnosi na donacije.

Stanje sumnjive površine na području općine Tešanj za 2019. godinu je sljedeće:

Minska situacija općine Tešanj po kategorijama iz 2019. godine (po Planu iz 2011.g.)

Minska situacija- općina Tešanj	Sumnjiva površina I kat. (km ²)	0,1131
	Sumnjiva površina II kat. (km ²)	0,1614
	Sumnjiva površina III kat. (km ²)	1,6226
	Ukupna sumnjiva površina (km ²)	1,8971
	Broj ugroženih zajednica	7

U skladu sa Listom prioriteta za deminiranje za 2019. godinu, usaglašenim aktivnostima na deminiranju projekata, definisani projekti za deminiranje su:

ID broj	Projekat- -Lokacija	Površina (m ²)	Kategorija	Općina	Napomena
1	2	3	4	6	7
7122	Vrela-Kanatova kosa	46.893,75	Tehničko izvidanje	Tešanj	predloženo realizaciju FUCZ
11063	Školjića brdo	49.840,86	Kasetna municija	Tešanj	predloženo realizaciju NPA
	Orašje Planje	521.000,00	MSP	Tešanj	Prihvaćen od strane Ambasade SAD
	U K U P N O	617.734,61			

Lista prioriternih projekata za deminiranje za 2019. godinu

Saradnja, koordinacija, izvještavanje i informisanje redovno se provodilo u skladu sa propisima i potrebama, a naročito sa i prema BH MAC-u Sarajevo i regionalnim uredima u Tuzli i Banja Luci, upravama civilne zaštite Federacije i Kantona, Općinskom vijeću i Općinskom načelniku, općinskim službama, Policijskoj upravi Tešanj i mjesnim zajednicama i građanima, kao i medijskim kućama na području općine Tešanj i šire.

Problemi u provođenju aktivnosti deminiranja:

- Smanjena zainteresovanost donatora za deminiranje,
- Duga procedura od kandidovanja do realizacije projekata,
- Prelazaka sa konvencionalnih metoda deminiranja na ciljane metode,
- Nepoštivanje znakova upozorenja,
- Uništavanje i otuđivanje znakova upozorenja,
- Ulazak u obilježena minska polja i sumnjive površine iz određenih ekonomskih razloga (sjeća šume, prikupljanje čahura, branje plodova ...).

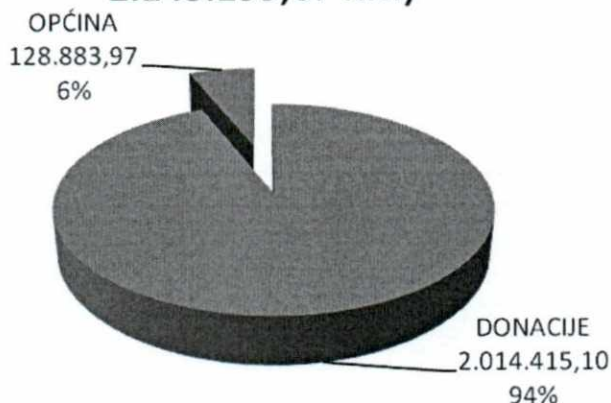
Prijedlog mjera:

- Pojačati aktivnosti u ostvarivanju kontakta sa potencijalnim donatorima, putem svih faktora koji mogu osigurati finansijska sredstva za deminiranje,
- Pružati podršku građanima u smislu davanja informacija o mogućoj sumnjivoj površini za koju se traži provjera,
- Kontinuirano vršiti upozoravanja građana putem medija na opasnost od minsko-eksplozivnih sredstava;
- Provoditi obuku građana o odnosu prema nailasku ili pronalsku minsko-eksplozivnih sredstva i načinu prijave.

DEMINIRANJE 2009-2019 (ukupna deminirana površina 1.243.167,87 m²)

DEMINIRANJE 2009-2019 (ukupna finansijska sredstva 2.143.299,07 KM)

2. NEEKSPLODIRANA UBOJNA SREDSTVA (NUS) I MINSKO EKSPLOZIVNA SREDSTVA (MES)

Neeksplodirana ubojna sredstva i minsko-eksplozivna sredstva su sva tijela ili njihovi dijelovi koja u sebi sadrže eksplozivnu materiju, bojni otrov ili radiološku supstancu koja je sposobna da svojim aktiviranjem ugroze okolinu koja ih okružuje. U neeksplodirana ubojna sredstva se mogu svrstati i sva druga ubojna sredstva koja nisu upotrebljena, jer su (ne)svjesno ostavljena, izgubljena ili zaboravljena. Ovdje se prije svega misli na municiju ili eksplozivna sredstva koja nisu imala svoju prvobitnu upotrebu nego su izgubljena, ostavljena na linijama razgraničenja, pored puteva, u šumama i na drugim mjestima, te svojim prisustvom potencijalno predstavljaju opasnost po zdravlje i život čovjeka.

Zaštita od NUS-a predstavlja jednu od značajnih mjera u sistemu zaštite i spašavanja i kao takva regulisana je članom 86. do 89. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća F BiH („Službene novine FBiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10) (u daljem tekstu: Zakon).

Nadležnost općinske Službe CZ u ovoj oblasti je da po prijavi građana o nađenom NUS-u isti evidentira, izađe na lice mjesta, obilježi tu lokaciju i obavijesti „A“ tim za uklanjanje neeksplodiranih ubojnih sredstava (TUN tim) Federalne uprave CZ koji je osposobljen i opremljen za prikupljanje, preuzimanje, prevoženje i uništavanje navedenih sredstava.

Minsko-eksplozivna sredstva pronađena su :

- U zemlji i na zemlji,
- Tavanima, podrumima,
- U kućama, u zidovima kuća,
- U vrtovima, baštama,
- Smetljištima, kontejnerima za smeće,
- U šumama, poljoprivrednom zemljištu,
- Koritima rijeka, potoka i sl.

Stanje na terenu sa aspekta zaštite od NUS-a pokazuje da se još uvijek na području općine Tešanj nalazi značajna količina upotrebljenih, a neeksplodiranih sredstava koja se pronalaze na cijelom području općine, a najviše u širem području gdje su vođena borbena dejstva.

Također, dio ubojnih neupotrebljenih sredstava može se pronaći odbačen na raznim mjestima od strane nesavjesnih građana, pa na takav način uz dodatno izlaganje istih vanjskim uticajima, ugrožavaju svoj i živote drugih ljudi. Posebno povećan broj pronalazanja NUS-a je u periodu proljetnih radova (mjesec mart, april i maj). Prema dosadašnjim analizama nema značajnijih pokazatelja o smanjenju broja pronađenog i uklonjenog NUS-a u toku godine, te preventivne i operativne radnje na ovoj mjeri treba nastaviti istim

intezitetom i u narednom periodu.

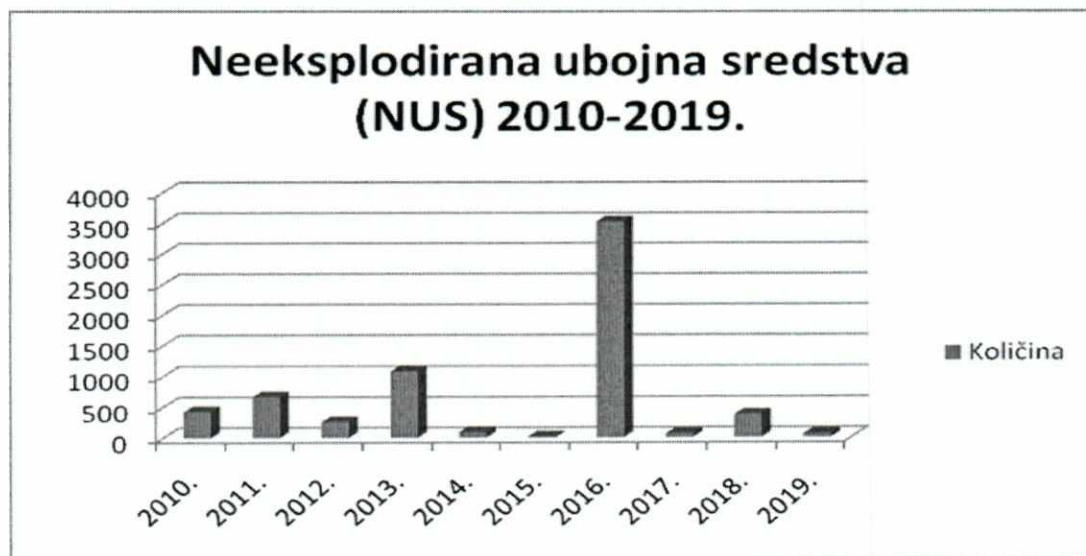
U ovoj informaciji moramo spomenuti i veoma dobru i korektnu saradnju Službe civilne zaštite, Policijske uprave IV Tešanj i Kantonalne uprave civilne zaštite Zenica, a posebno treba istaći saradnju sa „A“ timom koji je i pored svih proceduralnih aktivnosti blagovremeno stizao ukloniti i uništiti prikupljeni NUS.

Svakako da treba spomenuti i ono najbitnije da u toku 2019. godine na području općine Tešanj nije bilo minoincidenata, odnosno slučajeva stradanja ili ranjavanja građana, pripadnika TUN tima i uposlenika Službe civilne zaštite, što svakako opravdava sve dosadašnje aktivnosti u provođenju mjera zaštite od NUS-a.

Pregled prikupljenih neeksploziviranih ubojnih sredstava u 2019. godini

Red. br.	VRSTA NUS-a	KOLIČINA
1.	Pješadijska mina PMA-3	1 kom.
2.	Ručna bomba	21 kom.
3.	Minobacačka granata 120 mm	1 kom.
4.	Minobacačka granata 60 mm	1 kom.
5.	Tromblonska mina	5 kom.
6.	P.P.mina (prazno tijelo) PMR-2A	1 kom.
7.	Stabilizatori razni	4 kom.
8.	Raketna kumulativna mina PG-7	1 kom.
9.	Metak 12,7 mm	4 kom.
10.	Metak 14,5 mm	1 kom.
11.	EDK	1 kom.
12.	Pješadijska municija 7,62 mm	12 kom.
13.	Raketni motor BR-1	1 kom.
14.	Petarda	1 kom.
15.	Crni barut	1 kg.
16.	Eksplozivna sredstva do 0,5 kg	0,5 kg.

U prilogu je dat i grafički pregled prikupljenog NUS-a u periodu 2010-2019. godina.

Problemi u provođenju mjera zaštite od NUS-a:

Jedan od nauticajnijih elemenata za adekvatno i bezbjedno uklanjanje NUS-a, jeste i prestanak važenja Zakona o amnestiji (2014. godina). Prestankom važenja ovog zakona u značajnoj mjeri je povećalo broj odbačenog NUS-a i MES-a.

Pored prestanka važenja navedenog Zakona o amnestiji proisteklo je i niz drugih problema od kojih su:

- Nesavjesno postupanje građana sa NUS-om,
- Bacanje NUS-a u rijeke i riječna korita,
- Odlaganje (ostavljanje) NUS-a na lokacijama velike frekvencije ljudi,
- Nesavjesno ponašanje građana prilikom pronalaska NUS-a (premještanje sa lokacije na lokaciju),
- Zadržavanje ovih sredstava u objektima stanovanja i njihovo neuslovno čuvanje.

Prijedlog mjera :

- Kontinuirano vršiti upozoravanja građana putem medija na opasnost od ovih sredstava;
- Provoditi obuku građana o načinima ponašanja pri nailasku ili pronalasku NUS-a i načinu prijave.

OBRADIVAČ:
SLUŽBA CIVILNE ZAŠTITE

mr.sig. Mensur Saletović

PREDLAGAČ:
OPĆINSKI NAČELNIK

Mr.Sc. Suad Huskić